

TASVIRIY SAN'AT TA'LIMIDA ESTETIK VA KREATIV FIKRLASHNI
RIVOJLANTIRISHNING MODERN USULLARI

Sayfiyeva Ozoda Madamin qizi

Navoiy Davlat Universiteti

70110501 – Tasviriy san'at magistratura ta'lim yo'nalishi

1-bosqich magistranti

Anotatsiya: Maqolada tasviriy san'at ta'limida o'quvchilarning estetik va kreativ fikrlashini rivojlantirishning zamonaviy usullari tahlil qilinadi. Maqolada interaktiv darslar, loyiha asosidagi mashg'ulotlar va raqamli vositalar orqali o'quvchilarning vizual tafakkuri, badiiy idroki va san'atga qiziqishi oshirishning samarali yo'llari ko'rib chiqiladi. Shu bilan birga, shaxsga yo'naltirilgan yondashuv va kreativ ta'lim muhiti estetik fikrlashni rivojlantirishdagi ahamiyati ta'kidlanadi.

Kalit so'zlar: tasviriy san'at, estetik fikrlash, kreativlik, badiiy idrok, innovatsion pedagogika, interaktiv metodlar, loyiha ishlari, vizual tafakkur.

Bugungi kunda tasviriy san'at ta'limi o'quvchilarning ijodiy va estetik rivojlanishida muhim vosita sifatida qaralmoqda. Tasviriy san'at darslarida o'quvchilar rang, shakl, kompozitsiya va san'at asarining g'oyaviy mazmunini idrok etadi, o'z estetik qarashlarini shakllantiradi va ijodiy qarorlar qabul qilish qobiliyatini rivojlantiradi. Shu sababli, estetik fikrlash nafaqat san'atni his qilish, balki uni ongli tahlil qilish, obrazli fikrlash va ijodiy faoliyatni amalga oshirish jarayonidir.

Zamonaviy ta'lim tizimi o'qituvchidan interaktiv metodlar va innovatsion texnologiyalardan foydalanishni talab qiladi. Tasviriy san'at darslarida bu yondashuv o'quvchini passiv tinglovchidan faol ishtirokchiga aylantiradi. Loyiha asosida ishlash, "flipped classroom" texnologiyasi, interaktiv muhokamalar va vizual tahlil metodlari o'quvchilarning ijodiy salohiyatini, estetik tafakkurini va badiiy idrokini rivojlantirishga yordam beradi.

Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv tasviriy san'at ta'limida alohida ahamiyatga ega. Har bir o'quvchi o'z ijodiy va estetik qobiliyatlari bilan individualdir. Shu sababli, o'qituvchi darslarni o'quvchilarning qiziqishlari va ehtiyojlariga moslashtirishi lozim. Interaktiv muhokamalar, savol-javoblar va vizual tahlil metodlari o'quvchilarga san'at asarlarini turli burchakdan ko'rib chiqish, ularni solishtirish va o'z estetik qarashlarini shakllantirish imkonini beradi.

Raqamli texnologiyalarni qo'llash o'quvchilarning badiiy idroki va estetik fikrlashini kengaytiradi. Virtual galereyalar, onlayn muzeylar va interaktiv ilovalar yordamida o'quvchilar turli davr va mamlakat san'at asarlari bilan tanishadi, ularni tahlil qiladi va baholaydi. Shu orqali vizual madaniyat, estetik tafakkur va badiiy idrok rivojlantiriladi.

Ijodiy muhit yaratish o'quvchilarda estetik fikrlash va badiiy idrokni shakllantirishning muhim sharti hisoblanadi. Kreativ ta'lim muhiti o'quvchilarga o'z g'oyalari va tasavvurlarini erkin ifodalash imkonini beradi, xatolarni o'rganish va sinash jarayonini qo'llab-quvvatlaydi. Jamoaviy ijodiy loyihalarda ishtirok etish o'quvchilarning ijtimoiy va estetik tajribasini oshiradi, ularni bir-biridan o'rganishga rag'batlantiradi.

Tasviriy san'at darslarida estetik fikrlash va kreativlik bir-biri bilan chambarchas bog'liq jarayonlardir. Estetik fikrlash o'quvchilarga san'atni tushunish va qadrlash imkonini beradi, kreativlik esa ularni o'z ijodiy qarashlarini yaratishga undaydi. Shu sababli, dars jarayonida ijodiy vazifalar estetik tahlil va baholash bilan uyg'un ishlashi kerak.

Tasviriy san'at ta'limida o'quvchilarning estetik va kreativ fikrlashini rivojlantirish bir nechta metod va yondashuvlar orqali amalga oshiriladi. Birinchi navbatda, o'quvchilarda san'at asarlarini ongli tahlil qilish va baholash ko'nikmalarini shakllantirish muhimdir. Vizual tafakkur markaziy o'rin tutadi, chunki o'quvchi rang, shakl, kompozitsiya va san'at asarining g'oyaviy mazmunini idrok etadi, o'z estetik qarashlarini rivojlantiradi va ijodiy qarorlar qabul qilishga o'rganadi.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar, masalan, "flipped classroom" texnologiyasi, loyiha ishlari va interaktiv muhokamalar o'quvchilarning ijodiy salohiyatini oshirishda samarali vositalardir. Bu metodlar o'quvchini passiv kuzatuvchidan faol ishtirokchiga aylantiradi va estetik tafakkurini chuqurlashtiradi. Loyiha asosidagi mashg'ulotlarda o'quvchilar o'z ijodiy qarorlarini qabul qilish, mustaqil fikrlash va san'at asarini yaratish qobiliyatlarini rivojlantiradi.

Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv o'quvchilarning individual qobiliyatlarini namoyon qilish imkonini beradi. O'qituvchi darslarni o'quvchilarning ehtiyojlari, qiziqishlari va rivojlanish darajasiga moslashtirishi lozim. Interaktiv muhokamalar va vizual tahlil metodlari o'quvchilarga san'at asarlarini turli burchakdan ko'rib chiqish, ularni solishtirish va o'z estetik qarashlarini shakllantirish imkonini beradi.

Raqamli texnologiyalarni qo'llash o'quvchilarning badiiy idroki va estetik fikrlashini yanada kengaytiradi. Virtual galereyalar, onlayn muzeylar va interaktiv ilovalar yordamida o'quvchilar turli davr va mamlakat san'at asarlari bilan tanishadi, ularni tahlil qiladi va baholaydi. Shu orqali vizual madaniyat, estetik tafakkur va badiiy idrok rivojlantiriladi.

Ijodiy muhit yaratish o'quvchilarda estetik fikrlash va badiiy idrokni shakllantirishning muhim sharti hisoblanadi. Kreativ ta'lim muhiti o'quvchilarga o'z g'oyalari va tasavvurlarini erkin ifodalash imkonini beradi, xatolarni o'rganish va tajriba qilish jarayonini rag'batlantiradi. Jamoaviy ijodiy loyihalarda ishtirok etish o'quvchilarning ijtimoiy va estetik tajribasini oshiradi, ularni bir-biridan o'rganishga undaydi.

Tasviriy san'at darslarida estetik fikrlash va kreativlik bir-biri bilan chambarchas bog'liq jarayonlardir. Estetik fikrlash o'quvchilarga san'atni tushunish va qadrlash imkonini beradi, kreativlik esa ularni o'z ijodiy qarashlarini yaratishga undaydi. Shu sababli, dars jarayonida ijodiy vazifalar estetik tahlil va baholash bilan uyg'un ishlashi lozim. O'quvchilar o'z asarlarini yaratish jarayonida rang, shakl va kompozitsiyani estetik asosda tanlaydi va ijodiy qarashlarini ifodalaydi.

Tasviriy san'at ta'limida o'quvchilarning estetik va kreativ fikrlashini rivojlantirish zamonaviy innovatsion metodlar orqali samarali amalga oshiriladi. Interaktiv darslar, loyiha asosida ishlash, "flipped classroom" texnologiyasi, shaxsga yo'naltirilgan yondashuv va raqamli vositalar o'quvchilarning vizual tafakkurini, estetik tafakkurini va badiiy idrokini rivojlantiradi. Kreativ ta'lim muhiti o'quvchilarning ijodiy ifodalanishini rag'batlantiradi, san'atga bo'lgan qiziqishini oshiradi va shaxsning estetik madaniyatini mustahkamlaydi. Natijada, tasviriy san'at ta'limi o'quvchilarning ijodiy, estetik va madaniy rivojlanishini ta'minlovchi muhim vositaga aylanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Shavdirov S. A. Podgotovka budushchikh uchiteley k issledovatel'skoy deyatel'nosti // Pedagogicheskoe obrazovanie i nauka. – 2017. – № 2. – S. 109-110.
2. Shavdirov S. A. Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons // Eastern European Scientific Journal. – 2017. – № 1. – S. 131-134.
3. Shovdirov S. Analyzing the sources and consequences of atmospheric pollution: A case study of the Navoi region // E3S Web of Conferences. – EDP Sciences, 2024. – T. 587. – S. 02016.
4. Shavdirov S. Method of organization of classes in higher education institutions using flipped classroom technology // AIP Conference Proceedings. – AIP Publishing LLC, 2025. – T. 3268. – № 1. – S. 070035.
5. Shavdirov S. A. Uquvchilarda tasviriy savodxonlikka oid o'quv kompetentsiyalarini shakllantirishning pedagogik-psixologik jihatlari // Sovremennoe obrazovanie (Uzbekistan). – 2017. – № 6. – S. 15-21.
6. Shovdirov S. A. Tasviriy san'atni o'qitishda o'quvchilarning sohaga oid o'quv kompetentsiyalarini shakllantirish omillari // Inter education & global study. – 2024. – № 1. – S. 8-14.
7. Baymetov B. B., Shovdirov S. A. Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts // International Journal on Integrated Education. – 2023. – T. 4. – № 3. – S. 60-66.